

Forenkling og målretning af tilbudsviften i LAB

Dansk Socialrådgiverforening (DS) mener, at de tilbud, som gives i beskæftigelsesindsatsen skal understøtte, at borgeren så hurtigt som muligt opnår og fastholder beskæftigelse og i videst muligt omfang på ordinære løn- og ansættelsesvilkår.

For i højere grad at kunne opnå disse mål, er der behov for:

- Bedre mulighed for individuel tilrettelæggelse af tilbudsgivningens timing, indhold og varighed.
- En opprioritering af uddannelse som tilbudsmulighed.
- Forbedrede muligheder for en forebyggende beskæftigelsesindsats, der skal medvirke til, at de borgere, der er kommet i beskæftigelse kan fastholde jobbet og løbende få en stærkere arbejdsmarkedstilknytning og også derved undgå at blive ramt af ledighed på ny.

DS finder, at beskæftigelseslovgivningen allerede i dag i vidt omfang rummer tilbud, som peger i den rigtige retning. Udfordringen ligger således dels i målretning, forenkling og synliggørelse af de eksisterende muligheder, dels i at brede mulighederne ud til alle målgrupper.

En række analyser og forsøg i kommunerne har påvist, at det kan betale sig for både den ledige, virksomhederne og ud fra en samfundsøkonomisk betragtning at investere målrettet i beskæftigelsesindsatsen. Samtidig har refusionsreformen på beskæftigelsesområdet generelt medvirket til at give kommunerne et meget stærkt incitament til at tilrettelægge indsatser, der virker. DS kan se, at kommunerne har tilpasset deres indsats og tilbudsgivning, så den møder de incitamenter, der ligger i refusionsreformen. DS mener nu, at tiden er inde til at løfte nogle af de proceskrav og indholds begrænsninger, der i dag er i forhold til at tilrettelægge den indsats, der bedst og hurtigst skaber resultater i form af job og selvforsørgelse.

Særligt på to områder er der behov for egentlig nyudvikling af tilbudsgivningen, hvis det i højere grad skal lykkes at få flere i arbejde og ruste dem, så de ikke

falder ud af beskæftigelse så snart de økonomiske konjunkturer vender en smule. De to områder, hvor DS vil foreslå, at den job- og virksomhedsvendte beskæftigelsesindsats målrettes er:

- Styrkede muligheder for fastholdelsestilbud til personer, som enten har opnået beskæftigelse efter ledighed eller som er beskæftigede og truet af ledighed på grund af helbredsmæssige og sociale forhold, som truer borgerens arbejdsevne og dermed muligheden for at fastholde beskæftigelse.
- Styrkede muligheder for jobrettet opkvalificering og et styrket samspil mellem jobcentrene og erhvervsuddannelserne omkring uddannelse af ledige og personer, som er kommet i job.

Der er behov for et opgør med, at beskæftigelsesindsatsen principielt først starter, når borgeren bliver ledig eller syg og slutter, når den ledige er i job eller rask igen. Der er behov for en mere cirkulær tilgang til beskæftigelsesindsatsen, hvor vi bliver bedre til at forebygge ledighed gennem aktive indsatser og jobrettet uddannelse, som kan medvirke til at videreudvikle borgerens arbejdsevne og kompetencer. Samtidig skal det i langt højere grad være muligt at følge op på de indsatser og tilbud, som borgeren har fået i ledighedsperioden for derigennem at understøtte, konsolidere og udbygge borgerens evne til at holde fast i jobbet.

Det er DS' klare vurdering, at en mere cirkulær tilgang til beskæftigelse, hvor indsatsen rækker ud over ledighedsperioden, vil kunne medvirke til, at nogle af de målgrupper, som er på kanten af arbejdsmarkedet, får en holdbar og blivende tilknytning til job og arbejdsmarked.

Forenkling og målretning af tilbudsviften

Det er gennem en årrække blevet påvist, at virksomhedsrettet indsats virker, og at en indsats ude i virksomhederne, kombineret med målrettede jobsamtaler og evt. mentorindsats, udgør nogle meget væsentlige omdrejningspunkter for beskæftigelsesindsatsen. På det seneste har brugen af ordinære løntimer vundet indpas som beskæftigelsesrettet indsats, og bl.a. STARS Dag-til-dag projekt og JobFirst forsøget har vist, at netop ordinære løntimer, hvor en ledig ansættes på almindelige løn- og ansættelsesvilkår på deltid for nogle kan være med til at bane vejen til selvforsørgelse.

DS genkender nytten af at tilstræbe en indsats, der ligger så tæt på normale job og jobvilkår som muligt. Langt de fleste borgere ønsker en tilværelse, hvor de kan forsørge sig selv og bidrage til fællesskabet. Vi skal indrette lovgivningen, så vi i højere grad bringer borgeren i stand til at turde tro på, at succes er mulig og at man selv kan påvirke retningen i egen fremtid.

Ud over nogle få og ensartede minimumskrav til tilbudsgivningens omfang, kan den detaljerede regulering på området erstattes af en fleksibel og individuel tilbudsgivning med udgangspunkt i en systematisk kortlægning af behovet for ind-

satser, der kan støtte jobmatchet. Enhver indsats skal spejles ind i et konkret delmål og der skal være en tydelig sammenhæng mellem delmålet og det overordnede mål om job og selvforsørgelse. Samtidig skal der være tydelige mål for den progression, som tilbuddet skal medføre. Planlægningen af tilbudsgivningen sker i et samarbejde mellem borgeren og jobcentret med Min Plan som omdrejningspunkt.

DS forslår, at tilbudsviften bør ændres, så den inddeles i tre kapitler; Forebyggende beskæftigelsesindsats, Beskæftigelsesindsats for alle og Særlig beskæftigelsesindsats.

Tilbuddene som skal understøtte fastholdelse og fortsat selvforsørgelse, skal ligge i kapitlet om den forebyggende beskæftigelsesindsats. For en nærmere afgrænset gruppe af borgere, hvor arbejdsevnen er truet eller nedsat, skal der tilrettelægges en særlig beskæftigelsesindsats med et bredere afklarende, udviklende og tværfagligt sigte. I disse tilfælde skal der kunne trækkes på tilbud efter serviceloven, sundhedsloven og psykiatriloven. Samtidig skal jobcentret kunne give vejlednings- og rådgivningstilbud målrettet personlig udvikling, hverdagsmestring mv. For denne gruppe er målet også job og selvforsørgelse, men kompleksiteten og indsatsbehovet er større og tidshorizonten er derfor typisk længere. For alle borgere bør princippet om proportionalitet og mindst indgribende indsats i forhold til at opnå job og fastholdelse gælde.

Overblik over de tre kapitler og tilbuddene i dem:

1. Forebyggende beskæftigelsesindsats
 - Arbejdsfastholdelse, herunder § 100
 - Opkvalificering ved afskedigelse § 102 og 103
2. Beskæftigelsesindsats for alle
 - Realkompetencevurdering
 - Opkvalificering ved afsættelse § 99
 - Jobrotation (tidligere kap. 18)
 - Løntilskud (inkl. voksenlærlingeordningen)
 - Uddannelsesrettede tilbud
 - Virksomhedsforløb med klare mål, evt. med trinvis opskalering af timeantal
 - Opkvalificering – særligt tilrettelagte projekter med henblik på at udvikle faglige, sproglige eller sociale kompetencer
 - Mentorer
3. Særlig beskæftigelsesindsats
 - Revalidering
 - Fleksjob
 - Arbejdsrettet rehabilitering: Ressourceforløb og jobafklaring

Med udgangspunkt i ovenstående rammesætning uddybes herunder skitseringen af to af tilbudselementer, som DS mener, bør have særlig fokus i en revision af LAB-loven:

- Uddannelse
- Arbejdsfastholdelse

Uddannelse som beskæftigelsesrettet indsats

En stor del af borgere på kontanthjælp har ikke nogen uddannelse – måske end ikke gennemført folkeskolen. Gruppen har således i forhold til øvrige målgrupper et uddannelsesmæssigt efterslæb og er derfor i mindre grad end andre rustet til at honorere kvalifikationskravene i mange job. De manglende kvalifikationer føjer sig til borgernes evt. øvrige udfordringer i forhold til opnåelse af job og medvirker til og forstærker disse.

DS mener, at opkvalificering i form af uddannelse generelt bør opprioriteres i beskæftigelsesindsatsen til gavn for borgere og virksomheder. Hovedparten af de unge skal som i dag have en uddannelse i det ordinære uddannelsessystem. Borgere med en nedsat arbejdsevne skal have revalidering som primært opkvalificeringstilbud. For den resterende gruppe, som overvejende består af kontanthjælpsmodtagere over 25 år uden nedsat arbejdsevne men også ofte med store uddannelsesmæssige mangler, vil en jobrettet uddannelsesindsats i mange tilfælde være det, der bedst medvirker til, at de kan opnå en varig jobtilknytning.

DS mener, at realkompetencevurdering bør være obligatorisk, på linje med udarbejdelsen af CV i forhold til borgere uden uddannelse. Både fordi det vil synliggøre hvilke reelle kompetencer, den enkelte har i forhold til et arbejde, men også for at synliggøre hvor en uddannelsesindsats ville kunne fremme borgerens kompetencer.

Allerede i dag, er der via LAB mulighed for at give uddannelse til borgere på kontanthjælp. Desværre bliver der i dag givet meget lidt ordinært uddannelse¹. Det skyldes primært betalingsloven, som betyder, at kommunen skal betale for ordinær uddannelse, som ellers er gratis for borgerne at deltage i. Herudover står muligheden for at bevillige uddannelse under kapitlet vejledning og opkvalificering og kommer derfor ikke til at fremstå klart som en tilbudsmulighed.

Betingelserne for den jobrettede uddannelse kunne herudover med fordel følge principperne i LAB § 26a om adgang til 6 ugers uddannelse for alle målgrupper.

DS vurderer herudover, at der er et stort uudnyttet potentiale i forhold til at få større nytte af det fleksible og modulopbyggede erhvervsuddannelsessystem i Danmark. Et væsentligt led heri vil være et styrket samarbejde mellem erhvervsskolerne og jobcentrene samt styrkede muligheder for udvikling og gennemførelse af jobrettede uddannelsesforløb, som fører til varige ordinære job, og som målgruppen kan mestre og gennemføre.

¹ Undersøgelse: Kontanthjælpsmodtagere mv. under uddannelse, AE Rådet, dec. 2016

Derfor forslår DS, at der sættes større fokus på ordinær og kompetencegivende uddannelse, som skrives frem i loven som et selvstændigt tilbud. At der udarbejdes en realkompetencevurdering i samarbejde med borgeren på linje med, at der udarbejdes et CV for den enkelte borger. Herudover forslår DS, at betalingsloven afskaffes og borgerne får en ret til uddannelse, f.eks. tilsvarende muligheden i § 26a, samt at der etableres et styrket samarbejde mellem jobcentrene og erhvervsskolerne.

Centrale forslag:

- At betalingsloven afskaffelse så det bliver gratis for jobcenteret at bevillige uddannelse som indsats.
- Tydeliggørelse af tilbud om realkompetencevurdering og uddannelse som tilbud.
- Ret til uddannelse for alle flygtende med § 26a

Forslag til konkrete paragrafformuleringer

Nedenstående er et forsøg på konkrete paragrafformulering vedr. ovenstående forslag. Paragrafferne skal stå samlet som et nyt kapitel i et nyt afsnit om tilbud om beskæftigelsesindsats for alle i LAB.

Realkompetencevurdering

§ a Personer over 25 år, der er omfattet af indsats efter denne lov, som ikke har gennemført en erhvervsuddannelse, har ret til tilbud om en realkompetencevurdering. Der skal være tale om tilbud omfattet af uddannelser, der har hjemmel i lov, som udbydes generelt, og som umiddelbart er rettet mod beskæftigelse på arbejdsmarkedet, eller regler udstedt i medfør af stk.3.

Stk.2. Personer under 25 år, der har mere end to års erhvervs erfaring fra beskæftigelse svarende til gennemsnitligt 30 timer pr. uge, har ret til tilbud om en realkompetencevurdering i samme omfang som personer omfattet af stk.1.

Stk.3. Beskæftigelsesministeren fastsætter nærmere regler om, hvilke uddannelser der er omfattet af stk. 1

Jobrettede uddannelsesforløb

§ b Personer, der modtager arbejdsløshedsdagpenge, kontanthjælp eller mod-

tager integrationsydelse og deltager i et Job- og uddannelsesforløb efter kapitel XX, kan i op til 6 uger deltage i et jobrettet kursus eller et jobrettet uddannelsesforløb, der fremgår af en positivliste, jf. stk. 8. Retten gælder for

1) personer, der ikke har en erhvervsrettet uddannelse, der med hensyn til niveau og varighed overstiger en erhvervsuddannelse eller anden uddannelse, der kan sidestilles med en erhvervsuddannelse, og

2) personer, der ikke har en videregående uddannelse, der med hensyn til niveau og varighed overstiger en uddannelse på erhvervsakademiniveau, og som samtidig har en erhvervsuddannelse eller anden uddannelse, der kan sidestilles med en erhvervsuddannelse.

Stk. 2. Personer, der modtager arbejdsløshedsdagpenge, kan tidligst påbegynde uddannelsen efter 5 ugers sammenlagt ledighed, og den skal være afsluttet inden for de første 9 måneders sammenlagt ledighed for personer, der er fyldt 25 år, og inden for de første 6 måneders sammenlagt ledighed for personer, der ikke er fyldt 25 år.

Stk. 3. En person, der er omfattet af stk. 1, som har påbegyndt et kursus eller et uddannelsesforløb inden for en erhvervsgruppe i en opsigelsesperiode ved ledighedens indtræden kan fortsætte med kurset eller uddannelsesforløbet som jobrettet uddannelse i op til 6 uger fra første ledighedsdag, forudsat at det kan tages som jobrettet uddannelse.

Stk. 5. Kursusprisen for videregående uddannelser på positivlisten, jf. stk. 8, må ikke overstige et prisloft på 151.234,50 kr. eksklusive moms pr. årselev svarende til 3.780,86 kr. pr. fuldtidsuge (2015-niveau). Prisloftet reguleres en gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent.

Stk. 6. Under deltagelse i jobrettet uddannelse modtager personen dagpenge efter lov om arbejdsløshedsforsikring m.v., kontanthjælp eller integrationsydelse.

Stk. 7. Arbejdsløshedskasserne træffer afgørelse om, hvorvidt betingelserne for at få uddannelse efter dette kapitel er opfyldt for modtagere af arbejdsløshedsdagpenge. Jobcentret træffer afgørelsen om retten for modtagere af kontanthjælp og integrationsydelse.

Stk. 8. Beskæftigelsesministeriet udarbejder en landsdækkende positivliste med inddragelse af Ministeriet for Børn-, Undervisning- og Ligestilling og Uddannelses- og Forskningsministeriet og efter høring af Rådet for Voksen- og Efteruddannelse (VEU-rådet), Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser og Beskæftigelsesrådet. Den landsdækkende positivliste

afgrænser, hvilke kurser inden for den valgte erhvervsgruppe den ledige kan vælge mellem.

Stk. 9. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte nærmere regler om jobrettet uddannelse efter denne bestemmelse, administration af ordningen, dækning af deltagerbetaling, betaling af kost og logi samt befordringsgodtgørelse under deltagelse i uddannelse.

Stk. 10. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om, at rådighedsforpligtelsen efter lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. og lov om aktiv socialpolitik kan fraviges for personer i jobrettet uddannelse efter dette kapitel.

§ c Personer, der anses for beskæftigede efter lov om godtgørelse og tilskud til befordring ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse eller lov om statens voksenuddannelsesstøtte, har ikke ret til jobrettet uddannelse efter dette kapitel.

Tilbud om studie- og erhvervskompetencegivende uddannelse

§ d Personer over 25 år, der modtager arbejdsløshedsdagpenge, kontanthjælp eller modtager integrationsydelse og deltager i et Job og uddannelsesforløb efter kapitel XX, kan få tilbud om uddannelse, der har hjemmel i lov, som udbydes generelt, og som umiddelbart er rettet mod beskæftigelse på arbejdsmarkedet, jf. stk.2. Det er en betingelse, at personen ikke har gennemført en erhvervskompetencegivende uddannelse, medmindre personen ikke har anvendt uddannelsen i de sidste 5 år. Personen bevilges uddannelse efter denne bestemmelse, når uddannelsen vurderes at være den korteste vej til varig forsørgelse.

Stk.2. Beskæftigelsesministeren fastsætter nærmere regler om, hvilke uddannelser der er omfattet af stk. 1, og kan herunder fravige betingelsen om, at uddannelsen umiddelbart skal være rettet mod beskæftigelse på arbejdsmarkedet.

Arbejdsfastholdelse

DS ser en mulighed i, at der lovjusteres i forhold til arbejdsfastholdelse i et bredere perspektiv, så der kan tilbydes hjælp til arbejdsfastholdelse som et forebyggende redskab. Ved at igangsætte arbejdsfastholdelsesinitiativer allerede inden en sygemelding er det forventningen, at antallet af egentlige sygemeldinger kan reduceres.

Lov om sygedagpenge § 7 b beskriver muligheden for hjælp til, at den sygemeldte kan fastholde sit arbejde i forbindelse med et aktuelt sygdomsforløb. Bestem-

melsen giver mulighed for, at der sættes initiativer i gang, der kan forebygge borgerens langtidssygemelding eller i værste fald opsigelse fra arbejdspladsen.

DS ønsker, at denne mulighed udvides, så tilbud om hjælp til arbejdsfastholdelse kan tænkes bredere og allerede påbegyndes inden en sygemelding.

Målgruppen for initiativet er primært lønmodtagere, der befinder sig i en "før-sygemeldings-situation" og har et midlertidigt nedsat funktionsniveau, men hvor der ikke er tale om sygdom i sygedagpengelovens forstand. En sekundær målgruppe kan være nyansatte, der eksempelvis kommer fra lang tids ledighed og befinder sig i skellet mellem efterværn til inklusion i ansættelsen og måske har nogle funktionsudfordringer. Årsager til funktionsnedsættelse kan være meget forskelligartede for begge målgrupper. Det kan være af fysiske som psykiske grunde, men der hvor det endnu ikke kan betragtes som sygdom. Det kan også være en funktionsnedsættelse, der skyldes en kombination af sammensatte private udfordringer, der begrænser den ansattes funktionsniveau i arbejdstiden.

Målgruppen befinder sig i forhold til deres mulighed for at løse deres daglige arbejdsfunktioner i et felt mellem arbejdsdygtig – og uarbejdsdygtig. Det er væsentligt at pointere, at det fortsat er arbejdsgivers ansvar at sikre trivsel og efterlevelse af reglerne om arbejdspladsindretning mv, reguleret i arbejdsmiljølovgivningen.

DS ønsker, at et tilbud om arbejdsfastholdelse også for de "før-sygemeldte" skal give mulighed for rundbordssamtale mellem borger, arbejdsgiver og en repræsentant fra Jobcentret, hvor udfordringer og løsninger kan afklares.

Forslaget er inspireret af de muligheder, der er i Lov om sygedagpenge, om plan for arbejdsfastholdelse, Fast track-ordningen og tilbud om rundbordssamtaler med repræsentation fra Jobcentret. Erfaringer viser, at nogle kommuner allerede har et serviceniveau, der indeholder dette tilbud om råd og vejledning, allerede inden den ansatte sygemeldes².

DS foreslår en regeljustering, der åbner op for, at ovennævnte målgrupper bliver omfattet af muligheden for enkelte konkrete tilbud efter LAB. Resultatet af en rundbordssamtale vil kunne pege på de allerede eksisterende muligheder i LAB § 100, men vil også i særlige tilfælde og ud fra et arbejdsfastholdelsesperspektiv kunne resultere i et behov for en periode med aktiviteter i form af mentor eller tilbud om opkvalificering. Det forebyggende arbejde omkring arbejdsfastholdelse skal herudover kunne inddrage eventuelle muligheder om støtte fra anden lovgivning, eksempelvis muligheder iht. serviceloven.

Varetagelsen af den forebyggende indsats skal påhvile Jobcentret. Stillingtagen til hjælpens omfang vil være på baggrund af en konkret vurdering, hvilket stiller

² CABI: Implementering af fast-track-ordningen og STAR: Fastholdelsestelefonen.

krav til at der lovgives med plads til et fagligt råderum. DS finder det relevant, at man følger de erfaringer flere kommuner har gjort, hvor det er sagsbehandlere med erfaring fra sygedagpengeområdet, der varetager opgaven som fastholdelseskonsulenter.

Der er i dag i LAB § 100 mulighed for at yde tilskud til hjælpemidler i form af arbejdsredskaber og mindre arbejdspladsindretninger, hvis tilskuddet er af afgørende betydning for pågældendes ansættelse. Der er med denne bestemmelse tale om arbejdsfastholdelse med støtte i form af mere praktiske foranstaltninger og ikke i samme forebyggende form, som beskrevet ovenfor.

Centrale forslag:

- Der foretages en lovjustering i LAB, der giver mulighed for at yde hjælp til arbejdsfastholdelse ud fra et forebyggelsesperspektiv, så også ikke sygemeldte ansatte kan få udarbejdet en plan om arbejdsfastholdelse i perioder, hvor deres funktionsevne er nedsat.
- Der åbnes op for, at der ud over muligheden for en fastholdelsesplan udarbejdet i samarbejde med Jobcentret, kan gives tilbud i LAB for målgruppen i særlige tilfælde. Eksempelvis mentor og i særlige tilfælde også muligheder for opkvalificeringsforløb.
- Den forebyggende vejledning skal være helhedsorienteret, så også muligheder for støtteforanstaltninger fra eksempelvis serviceloven kan indarbejdes i en plan.

Forslag til konkrete paragrafformuleringer

Nedenstående er et forsøg på konkrete paragrafformulering vedr. ovenstående forslag. Paragrafferne skal stå samlet som et nyt kapitel i et nyt afsnit om den forebyggende beskæftigelsesindsats i LAB.

§ e Jobcentret yder indsats efter denne bestemmelse med henblik på at medvirke til arbejdsfastholdelse og for at hindre udstødning fra arbejdsmarkedet.

Stk. 2 Virksomheder og medarbejdere kan rette henvendelse til Jobcentret for at få bistand til at fastholde medarbejderen i virksomheden. Indsatsen ydes hvis Jobcentret vurderer, at den er relevant og kan medvirke til arbejdsfastholdelse, herunder evt. omplacering af medarbejderen på virksomheden.

Stk. 3. Jobcentret kan yde hjælp efter stk. 1 i form af

- 1) samtaler på virksomheden eller i Jobcentret med deltagelse af medarbejder og arbejdsgiver,
- 2) vejledning om mulighederne for arbejdspladsvurdering, bevilling af arbejdsredskaber, arbejdspladsindretning, hjælpemidler og personlig assistance, helbredsmæssig afklaring m.v. efter denne og anden relevant lovgivning,
- 3) en konkret helhedsvurdering af medarbejderens funktionsevne i jobfunktionen,
- 4) indsats efter afsnittet om beskæftigelsesindsats for alle grupper i denne lov, f.eks. i form af mentorstøtte eller støtte til kortere opkvalificerende kurser, hvis dette skønnes nødvendigt ud fra vurderingen efter nr.3.